

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **K. A.**, zast. Mgr. Pavlem Čížinským, advokátem, se sídlem Baranova 1026/33, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 3. 2019, č. j. MV- 30825-3/OAM-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 21. 6. 2019, č. j. 33 A 25/2019 - 26,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 6. 2019, č. j. 33 A 25/2019 - 26, **se zrušuje.**
- II.** Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 1. 3. 2019, č. j. MV- 30825-3/OAM-2019, a rozhodnutí Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie, Příjímací středisko cizinců Zastávka ze dne 17. 1. 2019, č. j. CPR-36010/ČJ-2018-931200-SV, **se zruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 1. 3. 2019, č. j. MV- 30825-3/OAM-2019.
- IV.** Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi Mgr. Pavlu Čížinskému **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti v částce 6.800 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 1. 3. 2019, č. j. MV- 30825-3/OAM-2019, zamítl odvolání a potvrdil rozhodnutí ze dne 17. 1. 2019, č. j. CPR-36010/ČJ-2018-931200-SV, kterým Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie, Příjímací středisko cizinců Zastávka, uložila žalobci správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

(dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a stanovila dobu, po kterou žalobci nelze povolit vstup na území členských států Evropské unie v délce tří let, neboť žalobce pobýval na území České republiky, aniž by měl potřebné povolení k pobytu.

[2] Žalovaný konstatoval, že žalobce pobýval na území České republiky bez povolení k pobytu od 16. 10. 2018 do 14. 11. 2018, kdy se dostavil do Příjímacího střediska Zastávka. Žalobce přitom neuvedl žádné skutečnosti, které by vedly k závěru, že případná realizace správního vyhoštění povede k nepřiměřenému zásahu do jeho práva na soukromý a rodinný život, a to ani ve vztahu k jeho otci, který na území České republiky pobývá a který je účastníkem řízení o udělení mezinárodní ochrany. Současně žalobce neuvedl, že by mu v souvislosti s návratem do Uzbekistánu hrozilo nebezpečí, byť v rámci dřívějšího řízení o správním vyhoštění v roce 2017 vyjádřil obavy ze skupiny osob, která po něm požadovala peníze, následně jej fyzicky napadla a omezila na svobodě. Žalovaný tak uzavřel, že neexistují překážky realizace správního vyhoštění. Současně připomněl, že v řízení o správním vyhoštění neposuzoval, zda žalobce opustil území domovského státu z azylově relevantních důvodů, neboť k posouzení těchto okolností slouží primárně řízení o udělení mezinárodní ochrany.

[3] Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 21. 6. 2019, č. j. 33 A 25/2019 - 26, žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl. Konstatoval, že správní orgány dostatečně vysvětlily, proč považují zásah správního vyhoštění do práva žalobce na rodinný a soukromý život za přiměřený. Krajský soud uvedl, že délka doby tří let, po kterou žalobci nelze povolit vstup na území členských států Evropské unie, je přiměřená okolnostem případu. Žalobce již dříve v minulosti pobýval na území České republiky nelegálně, bylo mu uděleno správní vyhoštění a do Pobytového střediska Zastávka se dostavil až po téměř měsíci dalšího nelegálního pobytu na území České republiky. Současně krajský soud doplnil, že žalovaný nebyl povinen opatřit si tzv. revizní závazné stanovisko, neboť žalobce žádnými konkrétními námitkami nezpochybil závazné stanovisko z prvostupňového správního řízení. Krajský soud zároveň upozornil, že sám žalobce neuváděl žádné okolnosti svědčící tomu, že by mu hrozila při návratu vážná újma, a proto shledal hodnocení provedené správními orgány za dostatečné. V návaznosti na námitku, že správní orgány porušily zásadu materiální pravdy, krajský soud uvedl, že správní orgány správně vycházely i z podkladů k dřívějšímu rozhodnutí o správním vyhoštění z roku 2017. Současně žalobce nijak neosvědčil, že by se v mezidobí zhoršily poměry v Uzbekistánu, neboť sám žádné námitky v daném ohledu nepřednesl. Dále krajský soud neshledal nezákonným ani průběh výslechu žalobce, přičemž námitku, že v protokolu o výslechu nebyly uvedeny otázky správního orgánu, označil za spekulativní. I pokud by tato námitka byla pravdivá, nejednalo by se o vadu mající za následek nezákonnost správního rozhodnutí, neboť žalobce sám svým podpisem a v přítomnosti tlumočnicka osvědčil pravdivost uváděných informací.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti uvedenému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b), d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V jejím doplnění stěžovatel namítl, že si žalovaný měl zajistit tzv. revizní závazné stanovisko, neboť stěžovatel napadal prvostupňové rozhodnutí v jeho celku. Současně vznesl i konkrétní odvolací námitky ohledně stavu lidských práv a demokracie v Uzbekistánu, kterými se žalovaný vůbec nezabýval. Správní orgány i krajský soud přehlédly, že stěžovateli hrozí při návratu do Uzbekistánu nebezpečí v souvislosti s nelegálním opuštěním této země. Rovněž nesprávně posoudily přiměřenost zásahu správního vyhoštění do práva stěžovatele na rodinný a soukromý život a ani nepřiložily dostatečnou váhu konfliktu stěžovatele se soukromými osobami v Uzbekistánu. Na státní orgány se stěžovatel neobrátil, neboť ochrana ze strany státu je nedostatečná a neúčinná. Stěžovatel upozornil,

pokračování

že v důsledku nedostatečné znalosti ruského jazyka náležitě neporozuměl otázkám v rámci svého výslechu. Je přitom zásadní vadou, že pokládané otázky nebyly uvedeny v rámci protokolu. Správním orgánům stěžovatel vytkl, že se nezabývaly možnostmi udělení mírnějšího opatření, než je správní vyhoštění. Nejvyššímu správnímu soudu proto stěžovatel navrhl, aby zrušil rozsudek krajského soudu i napadená správní rozhodnutí a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že správní orgány vycházely z řádně zjištěného skutkového stavu a učinily z něj odpovídající a zákonné závěry. Stěžovatel na území České republiky pobýval bez řádného oprávnění, a to navzdory tomu, že mu již v roce 2017 bylo uloženo správní vyhoštění. Podle žalovaného je návrat stěžovatele do Uzbekistánu možný a rozhodnutí o správním vyhoštění je přiměřený následek jednání stěžovatele. Správní rozhodnutí přitom nezasáhnou nepřiměřeně do práva stěžovatele na soukromý a rodinný život. Stěžovatel souhlasil s obsahem protokolu o výslechu, který podepsal navíc za přítomnosti tlumočnicka. Žalovaný poukázal na to, že v jeho postupu neshledal pochybení ani krajský soud, a navrhl proto Nejvyššímu správnímu soudu, aby kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení kasační stížnosti

[6] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[7] Kasační stížnost je důvodná.

[8] Podle § 169 odst. 2 zákona o pobytu cizinců „*správní orgán je oprávněn vyslechnout účastníka řízení, je-li to nezbytné pro zjištění skutečného stavu věci, zejména pro posouzení, zda se nejedná o obcházení tohoto zákona cizincem s cílem získat oprávnění k pobytu na území, zejména zda účelově neuzavřel manželství nebo zda jeho účelově prohlášeným souhlasem nebylo určeno otcovství. Účastník řízení je povinen vypovídat pravdivě a nesmí nic zamlčet. Správní orgán účastníka řízení před výslechem poučí o důsledcích odmítnutí výpovědi a nepravdivé nebo neúplné výpovědi.*“

[9] Podle § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, „*nevyplyvá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.*“

[10] Z obsahu správních rozhodnutí vyplývá, že pro závěry správních orgánů byly klíčové informace, které Policie České republiky zjistila z výpovědi stěžovatele učiněné dne 18. 11. 2018. Nejvyšší správní soud po přezkoumání správního spisu a zejména protokolu o výslechu ze dne 18. 11. 2018, č. j. CPR-36010/ČJ-2018-931200-SV, dospěl k závěru, že protokol o provedení výslechu neumožňuje ověřit průběh výslechu samotného a v důsledku toho ani skutkové závěry správních orgánů.

[11] Zákon o pobytu cizinců blíže nespecifikuje způsob provádění výslechu účastníka řízení, nicméně vždy je nutné, aby správní orgány postupovaly takovým způsobem, že nebudou vznikat pochybnosti o tom, jaké skutečnosti z výslechu plynou a jaký je skutkový stav věci (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2019, č. j. 4 Azs 249/2019 - 26). Z obsahu protokolu o výslechu stěžovatele přitom plyne, že v jeho průběhu správní orgán nepokládal stěžovateli žádné otázky, resp. ponechal stěžovateli po řádném poučení možnost

se k dané věci vyjádřit. Nejvyšší správní soud nicméně považuje za krajně nepravděpodobné, aby stěžovatel sám a bez dalšího věděl, které skutečnosti má správnímu orgánu sdělit, resp. aby sám správnímu orgánu sdělil přímo ty skutečnosti, které jdou k jeho tíži a vedly nakonec k uložení správního vyhoštění, aniž by mu správní orgán položil jakoukoliv otázku. Navíc, podle protokolu je výpověď, kterou stěžovatel učinil, zapsána na zhruba polovinu stránky A4, přičemž si lze jen obtížně představit, že by samotné vyjádření stěžovatele trvalo tři hodiny, jak vyplývá z údajů uvedených v protokolu o délce výslechu.

[12] Nastíněné skutečnosti vedou Nejvyšší správní soud k závěru, že správní orgán v průběhu výslechu stěžovateli musel pokládat otázky, aniž by je však současně zahrnul do protokolu o výslechu samotném. Takovému závěru svědčí i struktura „vyjádření“ stěžovatele, který podle protokolu měl samostatně správnímu orgánu sdělit informace nejrůznějšího typu (navíc na sebe ne vždy navazující), jako je místo pobytu, důvod pobytu, dosažené vzdělání, rodinné poměry atd. Nejvyšší správní soud přitom nerozporuje, že by v rámci protokolu o výslechu nebyla uvedena výpověď stěžovatele samého. Problematická však je absence otázek, neboť v takovémto případě Nejvyšší správní soud nemůže přezkoumat zákonnost provedení výslechu samého. Zachycení otázek pokládaných ze strany správního orgánu do protokolu přitom není samoučelné. Bez uvedení otázek totiž Nejvyšší správní soud nemá možnost zjistit, zda některé otázky nebyly pokládány účelově, popř. zda se nejednalo o otázky kapciózní nebo zda vůbec účastník řízení otázkám porozuměl. V důsledku absence otázek nelze posoudit, zda správní rozhodnutí vychází z řádně zjištěného skutkového stavu věci. Za této situace skutkový stav, který vzaly oba správní orgány za základ svých rozhodnutí, neměl oporu ve spisech, což v řízení před krajským soudem představovalo důvod pro zrušení rozhodnutí bez nařízení jednání, jak vyplývá z ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Krajský soud tedy pochybil, když takto nepostupoval, v důsledku čehož je naplněn důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

IV. Závěr a náklady řízení

[13] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil. Jelikož už v žalobním řízení byly dány důvody pro zrušení obou správních rozhodnutí, krajský soud by v novém žalobním řízení nemohl učinit nic jiného, než je zrušit. Povaha věci tak umožňuje, aby Nejvyšší správní soud o žalobě sám rozhodl a podle § 110 odst. 2 písm. a), § 76 odst. 1 písm. b) a § 78 odst. 1 a odst. 4 s. ř. s. současně se zrušením napadeného rozsudku zrušil pro nezákonnost také rozhodnutí správních orgánů obou stupňů a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. V něm budou správní orgány v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. použitého přiměřeně podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázány výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu, podle kterého musí protokol o výslechu účastníka řízení vždy obsahovat i otázky pokládané správními orgány. Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že se dalšími otázkami vztahujícími se k zákonnosti závěrů správních orgánů nezabýval, neboť jejich posouzení je možné provést až v návaznosti na řádně učiněná skutková zjištění.

[14] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Procesně úspěšnému stěžovateli žádné náklady nevznikly a neúspěšný žalovaný na ně nemá právo. Totéž platí i pro náklady řízení před krajským soudem, o nichž byl Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rovněž povinen rozhodnout.

[15] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2019, č. j. 4 Azs 291/2019 - 29, byl stěžovateli ustanoven zástupce pro řízení o kasační stížnosti advokát Mgr. Pavel Čížinský.

pokračování

Zástupci, který byl stěžovateli ustanoven soudem, náleží mimosmluvní odměna a hotové výdaje, které v tomto případě platí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Odměna za zastupování advokátem za řízení o kasační stížnosti byla určena podle § 11 odst. 1 písm. b), d) ve spojení s § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif), a to za dva úkony právní služby poskytnuté stěžovateli v řízení o kasační stížnosti (příprava a převzetí právního zastoupení a doplnění kasační stížnosti) ve výši 2x3.100 Kč, tj. celkem 6.200 Kč. Náhrada hotových výdajů (režijní paušál) činí podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu za každý z uvedených dvou úkonů 300 Kč, tj. celkem 600 Kč. Odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti v celkové výši 6.800 Kč bude jeho zástupci vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. listopadu 2019

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu